بار الها، دینم را که نگه‌دارندۀ من از بدی‌هاست اصلاح بفرما

از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه وسلم می‌فرمود: «اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَاجْعَلْ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ»: «بار الها، دینم را که نگه‌دارندۀ من از بدی‌هاست اصلاح بفرما و دنیایم را که زندگانی‌ام در آن است و آخرتم را که بازگشتم به سوی آن است، اصلاح بفرما؛ و زندگی را برای من موجب افزایش هر نیکی قرار بده و مرگ را برای من مایۀ راحتی و رهایی از همۀ بدی‌ها بگردان».

[صحیح است] [به روایت مسلم]

پیامبر صلی الله علیه وسلم دعایی را می‌خواند که اصول مکارم اخلاق را در خود دارد، همان چیزی که برای کامل کردنش مبعوث شده است؛ یعنی: صلاح دین و دنیا و آخرت؛ ایشان در این کلمات کوتاه، صلاح هر سه امر جامع را ذکر می‌کند و از صلاح دین آغاز نموده که صلاح هر دو دنیا وابسته به آن است؛ و به این ترتیب می‌فرماید: «بار الها دینم را برایم اصلاح بفرما» به این صورت که مرا برای انجام آداب آن به شکل کامل، توفیق دهی. «که نگه‌دارندۀ امر من است» و همۀ امور مرا حفظ می‌کند، چنانکه اگر دینم تباه شده و به فساد کشیده شود، همۀ امور من تباه خواهد شد و زیان خواهم دید. اما از آنجایی که صلاح دین به شکل مطلوب حاصل نمی‌شود مگر با صلاح دنیا، می‌فرماید: «و دنیایم را برای من اصلاح بفرما» با صحت و سلامتی بدن و امنیت و روزی و همسر نیکوکار و نسلی پاک و آنچه نیاز دارم؛ و این روزی حلال باشد و کمکی در راه طاعت تو باشد؛ سپس دلیل اینکه صلاح آن را می‌خواهد اینگونه بیان می‌کند که: «معیشت من در آن است» یعنی مکان زندگی و زمان زندگی من را شامل می‌شود. «و آخرت مرا که بازگشت من به آن است، اصلاح فرما». جایی که محل بازگشت من برای دیدار با توست و این اصلاح از طریق اصلاح اعمال و توفیق بنده برای عبادت و اخلاص و حسن خاتمه است. پیامبر صلی الله علیه وسلم آخرت را پس از دنیا ذکر می‌کند زیرا اولی - یعنی دنیا - وسیلۀ اصلاح دومی - یعنی آخرت - است. چنانکه هرکس دنیای او بر اساس مراد الهی سامان یابد، آخرتش نیز سامان می‌یابد و خوشبخت آخرت خواهد شد. «و زندگی من» و طول عمر مرا «عامل افزودن در هر نیکی» قرار ده تا در آن اعمال نیک بسیار انجام دهم و «مرگ» و زود فرا رسیدن آن را «آسایش من از هر شر» و فتنه و محنت و ابتلا با گناه و غفلت و خلاصی از مشقت‌های دنیا و غم‌های آن و حصول آسایش بگردان.

http://www.sunnah.global/hadeeth/fa/show/5482